

meget syge, naar de kommer dør, eller kommer ud i en helbredet, maaske anden og bedre Skikkelse end den, hvori de kom derind. Dette tror jeg er det egentlige Motiv til det Forslag, som vi behandler i Dag, thi jeg kan ikke i Forslaget faa Øje paa nogen anden virkelig velbegrundet Hensigt. Lovforslaget er jo, som der er peget paa fra flere Sider, tvedelt. Det har en Side, som tiltaler det ærede 6te Medlem for 5te Kreds (S. Rasmussen) og bevirker, at han kan give det sin fulde Tilslutning, og det har en anden Side, som tiltaler det ærede 6te Medlem for 4de Kreds (H. P. Johansen), der talte for Socialdemokratiet, og som har en modsat Opfattelse af det konservative Parti, for hvilket det før nævnte ærede Medlem var Ordfører. Den ene af de to Sider af Lovforslaget, der har været peget paa, er den, at det Udvalg, der skal nedsættes, skal drøfte Forholdet mellem Stat og Kirke og afgive Betænkning om eventuelle Ændringer i det bestaaende Forhold. Den anden Side af Sagen er den, at det skal undersøge Formaalstjenligheden af en fuldstændig Adskillelse. Formaalstjenlighed er nu ikke saa forfærdelig vidtgaaende et Udtryk, jeg kunde ønske, at man maaske var gaaet noget videre. Det første Formaal begrundes af den højt-ærede Minister som en Konsekvens af Kirkelovene af 1922, hvorved Bisperne og Menighedsraadene fik en forøget Magt og en forøget Indflydelse. Konsekvensen deraf maa være, at der nu skabes et andet Forhold mellem Staten og Folkekirken. Det vil med andre Ord sige, at man kommer til at gaa til en Udvikling, der fører til den saakaldte Kirkeforfatning. Det er just dette, mit Parti og mit Partis Ordfører, dertil jeg selv, har sagt ved Behandlingen af den Kirkelovgivning, man var inde paa i 1922. Konsekvensen deraf er, at man bliver nødt til at gaa videre, thi man skabte her et Forhold, som fremkalder „kedelige Spørgsmaal“. Partiet Venstre vilde den Gang ikke høre Tale om, at dette kunde blive eller kunde siges at være Konsekvensen deraf. Partiet Venstre mente, at man var naaet til en Løsning af dette Spørgsmaal, og det viser sig nu ogsaa, at Venstre tager Konsekvensen af denne sin Opfattelse og siger: Vi skal blive staaende ved Kirkelovgivningen af 1922, formodentlig fordi Partiet ikke vil ud i den Kirkeforfatning, som vilde blive Følgen af, at man fulgte første Del af Lovforslagets § 1. Men jeg tror, at Venstre vil komme til at indse, at vi havde Ret, da vi i sin Tid advarede mod den Lovgivning, hvorved man gav Bisperne og Menigheds-

raadene den øgede Magt, vil komme til at indse, saa længe Partiet er Modstander af en Kirkeforfatning, der fører til et aandeligt Enevælde indenfor Kirken, at man har huset en Slange ved sin Barm. Nu forsøger man at holde igen, og det kan jeg kun prise og glæde mig over, og jeg vilde ønske, det maatte kunne lykkes at holde igen, saa man ikke kom videre ad denne Vej. Jeg ønsker ikke en saadan Kirkeforfatning, jeg tror, den vil skabe trange Kaar for det aandelige Liv indenfor Folkekirken, som dog har været det, der stadig har fornyet den ned gennem Tiderne. Jeg kan derfor ikke tiltræde det første Formaal, som ligger i § 1 i den højtærede Ministers Forslag.

Den anden Side af Sagen er at undersøge Formaalstjenligheden af en fuldstændig Adskillelse mellem Stat og Kirke. Efter min Mening kan en fuldstændig Adskillelse af Stat og Kirke kun ske ved en Grundlovsforandring. Naar der i Grundloven staaer, at den danske Folkekirke er evangelisk-luthersk og understøttes som saadan af Staten, saa kan en fuldstændig Adskillelse af Stat og Kirke ikke finde Sted, uden at dette Punkt forandres i Grundloven; ellers faar det slet ingen Mening og Indhold. Men en fuldstændig Adskillelse af Stat og Kirke vil jo sige, at Kirken, Folkekirken eller de forskellige Afdelinger indenfor Folkekirken, hvor mange der nu maatte blive, der vilde kalde sig for Folkekirker eller Folkekirken — det kunde jo godt tænkes at blive flere —, at disse kirkelige Organisationer, Menigheds-samfund, der maatte opstaa, skulde fuldstændig klare sig selv, de skulde styre sig selv, og de skulde betale selv. Der kunde blive tilbage maaske fra det offentlige Side at fastsætte visse Regler for Brugen af Kirkerne, som for Flertallets Vedkommende ejes af Staten eller i hvert Fald er i et Folkeej, som man ikke uden videre kunde overlade til en enkelt Organisation blandt de mange, der eventuelt vilde opstaa. Det kunde ogsaa tænkes at blive nødvendigt at træffe Overgangsbestemmelser med Hensyn til Brugen af Præstegaarde eller Præsteboliger og tillige naturligvis at træffe Bestemmelse om de Midler, der er henlagt til kirkelige Formaal. Jeg maa sige her, at jeg har ikke den Opfattelse, at, hvis Stat og Kirke blev adskilt, Staten da uden videre havde Ret til at tage alle de Midler, der er henlagt til kirkelige Formaal, putte dem i Statskassen, i sin egen Lomme, og bruge dem til andre Formaal. Det tror jeg ikke, man kunde gøre. Derfor beklager jeg den Udvikling, der er blevet gennemført her i Landet, hvorved de Jorder, som har været